

od 6. do 13. maja

V velikem svetu diplomacije se govori o miru. Za mir delajo velike sile. To pobojo so jih dale male, a neodvisne države in voditelji komaj osvobojenih ljudstev. Cloveštu se v resnici obetajo jasnejši dnevi in mirne noči.

Nič več vojn, nič lakote, nič natezljivih bolezni, mnogo več higiene, zdravja in vseh drugih dobrin, ki si jih ljudje tako žele pridobiti.

Vendar na tem svetu se je potrebno za pridobitev vsake dobrine temeljito truditi. In prav je tako. Dobrina pridobljena s trudem ima šepravo vrednost, le tako jo bomo znali šepravo ceniti.

V letosnjem Tednu RK od 6. do 13. maja, v katerega vpada 8. maj, ki ga praznjujemo kot mednarodni dan RK, bo posvečen vsestranski skrbi za izboljšanje higieničnih razmer, boju za povečanje osebne higiene, za higieno stanovanj, dvorišč, vasi in mest. Seprav posebej bo poudarjena pozornost za izboljšanje živil.

Napačno bi bilo mišljenje, da bo RK ob sodelovanju s SZDL ter drugimi organizacijami, društvi in ustanovami, vse te naloge izvedel že v Tednu RK. Ne, to so dolgotrajnejše naloge in se bodo pričele intenzivno reševati v Tednu RK. Uspeh nadaljnega reševanja teh problemov pa bo viden na tenu Šeprav takrat, ko bodo osnovne organizacije RK aktivno izvajale postavljene naloge.

Po novi politični razdelitvi imamo na Gorenjskem 11 občin, zato je tudi Okrajni odbor RK ustanovil 11 občinskih odborov RK, ki so se po veliki večini že organizirali, razen v Gorenji vasi. Organizacija RK na Gorenjskem je že začela temeljito študirati svoje naloge in iskati poti, kako bi čim uspešneje zavrla to nesrečo in s pridom porabila za to borbo 5% občinski davek na alkoholne piše, ki se nabira v banki z namenom, da se porabi izključno za finančiranje boja proti alkoholizmu. Komisija za male asanacije je tudi precej široko razpletala svoje mreže. Precej nezdrave pitne vode, zanemarjenih gnojilišč in smetišč, smrdljivih stojčnih voda itd. čaka na ureditev. Z ozirom na najbrž ozko odmerjeno finančno sredstva v letosnjem proračunu, se bodo mogle izvršiti za sedaj samo najnajnejše in neodložljive asanacije.

Za praktično izvedbo nalog naj zato občinski odbori RK tesno, stalno in aktivno sodelujejo z osnovnimi organizacijami RK na vasi, v mestu in aktivni RK v tovarnah. Le-ti pa naj razen izvedbe tehnične plati Tedna RK skupno s krajevnimi ženskimi društvi, zadružnicami, sindikati, DPM in drugimi, nujno obravnavajo celotno higieničko problematiko svojega območja (vasi, rajona, tovarne itd.). V kolikor še ni, je potrebno tak odnos vzpostaviti tudi v vseh drugih občinskih odborih RK, posebno sedaj ob Tednu RK, ko je organizacija RK bolj kot druge dni v letu povezana z drugimi množičnimi organizacijami na terenu.

S tako povezavo se bo brez dvoma pridobilo nove aktivne prostovoljne delavce RK, ki so glavni nosilci napredka in zdravstvene zavesti. Le takim članom — delavcem se ima RK zahvaliti tudi v preteklem letu za vse svoje uspehe in svojo široko dejavnost.

Vsi se moramo zavedati, da je še vse povsod na stotine nehigiensko urejenih naprav in zastarelih mesečnosti, ki stalno ogrožajo naše zdravje. Take nehigienske naprave in nazadnja so neurejena gnojila na vasi in slabi studenci in vodovodi vprašajo in zmotna mnenja o higieni. Če hočemo sebi dobro, pomagajmo z vsemi svojimi močmi, da bo uspešno Rdečemu križu, ki je poklican, da stopi roko v roki z ljudsko oblastjo in ljudskim zdravstvom na celo organiziranih akcij za napredok naših krajev, da odpravi vse naštete pomanjkljivosti. Ostatne naloge in dejavnost RK so zelo dobro znane, zato jih ne kaže ponavljati.

Ziva pametna beseda na pravem mestu ob pravem času in dobro srce ter odprta roka, to je tisto kar daje Rdeči križ, to je tisto kar potrebuje RK, da se uresniči visoko človečansko geslo RK: človek človeku!

Glas

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Gorenjske

Izdaja: Gorenjski tisk / Uredja: Uredniški odbor / Odgovorni rednik: Slavko Beznik Telef. uredništva 475 — uprave 190 / Tekoči račun pri Komunalni banici Kranj štev. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja v ponedeljek in petek / Naročina: letna 600, polletna 300, mesečna 50 dinarjev.

Odnosi

Dobrih pet let je že minilo, odkar smo v naši državi vpeljali delavsko samoupravljanje v podjetjih in gospodarskih organizacijah.

Doslej prehajena pot organov delavskega samoupravljanja je povsem jasno dokazala, da smo prav ravnali, ko smo prepustili neposrednim proizvajalcem, da sami skrbe za razvoj podjetja in ga tudi upravljajo, seveda v skladu s splošnim družbenim razvojem celote in njenimi materialnimi možnostmi.

Ne bi govoril o tem, da so se mnogi ob uvajanju delavskega samoupravljanja v našem gospodarstvu muzali in z veliko zadranostjo prerokovati neuspehe oziroma polom delavskega samoupravljanja v praksi. Toda dejstva so tu in ona so najboljši dokaz, da so se ti ljudje še enkrat krepko zmotili.

Jasno je, da je vse od prvih volitev delavskih svetov in upravnih odborov, do danes prišlo pri njihovem delu tudi do napak in nepravilnih gledanj, ki pri nekaterih vsa izvirajo še iz nerazčlenjenega pojmovanja samih nalog organov delavskega samoupravljanja.

O eni takih napak je govoril na zadnjem občnem zboru Občne zbornice tudi tovarš Kavčič, upravnik Pekarne na Jesenicah. Navedel je napačno pojmovanje odnosov med organi delavskega samoupravljanja in upravo podjetja, ki morajo obstajati v nekem podjetju, o raznih vmešavanh ter organov v upravni doslej itd. Nepravilni odnosi, po njegovem izvajaju, dostikrat hromijo razvoj podjetja in ga slejkoprej zavedejo na stranpot.

Točno.

Odnosi med organi delavskega samoupravljanja in upravo podjetja morajo biti, v najmanjši meri, vsaj skladni. Imeti morajo pečat kolektivne skrbi za pravčit podjetja.

Zdi se mi, da je naše delavsko samoupravljanje že prebolelo začetne hibe in da do negativnih pojavov in nesoglasij, ki se še pripetijo tu in tam, ne pride več, seveda če niso pogojeni z nezdravimi ambicijami posameznikov. Če pa nezdravo sodelovanje obstaja, pa je treba morda korenine teh pojavov iskati globlje.

Ali niso morda taki odnosi v marsičem povzročeni s slabim delom uprave podjetja, ali organov delavskega samoupravljanja? Praksa kaže, da je v tistih podjetjih, kjer se vodstvo podjetja odločno zavzema za pravilno izvajanje smernic naše gospodarske politike, tudi njegov ugled zaviden. In obratno. Tam, kjer se delavski svet in upravni odbor z razumevanjem pečata s problematiko podjetja in ne gledata le ozke koristi posameznika, je prav tako njih ugled, zlasti pa vpliv zelo močan. Taki organi delavskega samoupravljanja imajo seveda v podjetju neko besedo in se njih predlogi tudi upoštevajo.

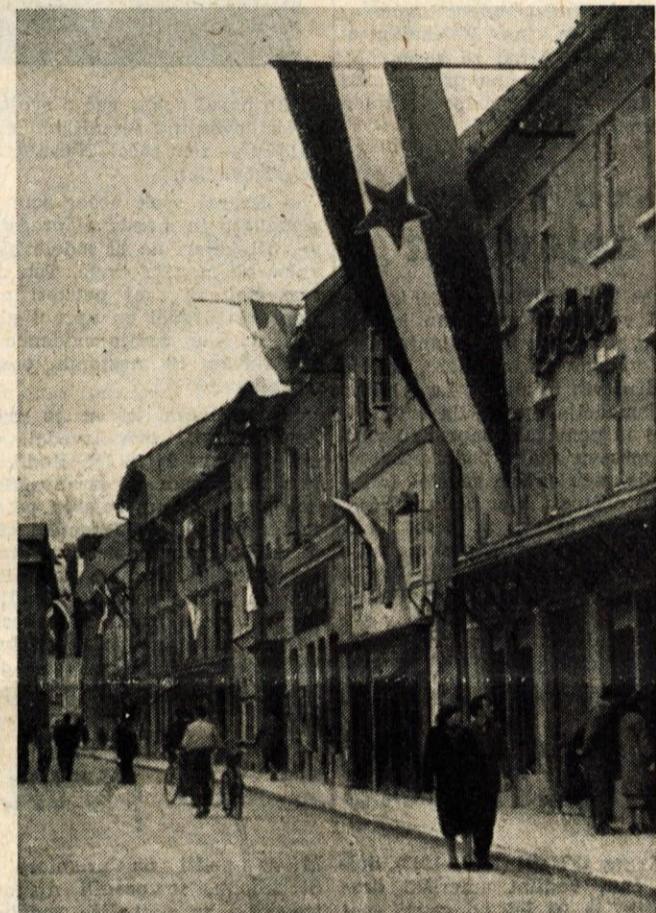
Tesne odnose med upravami podjetij in organi delavskega samoupravljanja, je treba ostvarjati le ob vsakdanji medsebojni podpori. Ob urejenih in konstruktivnih odnosih bo tudi čedalje manj očitkov, bodisi na rovaš enega ali drugega.

I. AUSEC

Praznovanje 1. maja po Gorenjskem

V KRAJNU

Na predvečer 1. maja se je več kot 4.000 Kranjčanov zbral na Titovem trgu. Godba na pihala je zaigrala nekaj borbenih pesmi. Predsednik Občinskega odbora SZDL Martin Košir pa je edvajali dokumentarni film

Na največjem delavskem prazniku so bila vsa mesta in vasi v prazničnem razpoloženju

je zbrani množici govoril o ponenu prvomajskega praznovanja, o revolucionarnem in zmagovitem boju naših delavcev za pravice, ki so jih v polni meri deležni še v socialistični Jugoslaviji. Nato so na trgu zavrteli jugoslovanski film »Pensem s Kumbare« in še pozno v noč so se zbrani mladinci, mladinke, delavci in delavke v vselem razpoloženju razšli.

»Pot prijateljstva«, ki prikazuje obisk predsednika Tita v Egiptu in Etiopiji. 27. aprila je bil na Sportnem igrišču spomladanski kros. Strelska družina »Matije Verdnika - Tomaža« je organizirala 29. aprila strelske tekmovalje v Bohinju. Na predvečer praznika je bila osrednja pravila s političnim zborovanjem na Jesenicah. Pred tem je govorila na pihala priredila koncert.

OBRAZI IN POJAVI

,Zakaj niste prej mislili!?

Zgodilo se je na Stanovanjskem uradu nekega mesta na Gorenjskem. (Kraj ni važen, ker je takih pojavov bržkone več v vseh krajih).

Problem je dokaj vsakdanji: stanovanje.

Potrkl je in vstopil S polno mero upanja, kajti upanja ne gre izgubljati.

Ne dolgo tega se je poročil. Z ženo sta pričakovala otroka. Stanovanjske razmere, ki že dotedaj niso bile rožnate, se bodo kajpada ob sicer veselom dogodku znatno poslabšale. Že sedaj jih je v stanovanju devet.

»Kako bo? ga je vpraševala žena.

Zato je prišel na Stanovanjski urad. Brez zahtevnih želja.

»Moje stanovanjske razmere so že sedaj občutno slabše,« je dejal odgovornemu uslužbenemu, In še poslabšale se bodo, ker bom dobil otroka...«

Ni dokončal misli, ker ga je prekinil uslužbenec glas: »Ja, zakaj pa niste na to prej mislili?«

Obrnil se je in odšel brez odgovora.

Preveč je bil presenečen, užalen, žalosten...

—

Takih pojavov je prav gotovo več. So obsojanja vredni, so pa morda tudi, vsaj do neke mere, razumljivi.

O stanovanjski stiski ne bi govoril, ker je problem znan. O nestrnosti tistih, ki so brez stanovanja in pričakujejo iz dneva v dan ugodno rešitev z dodelitvijo svetlega stanovanja, bi se sicer dalo precej povedati.

O njih prav tako ne bi govoril.

O živčnosti posameznih uslužbencev na Stanovanjskih uradih, zaradi vsakdanjih odgovorov: »Nimamo stanovanja. — Počakajte! — Bom vidi!« in nebrzane neučakanosti prisilcev, prav tako ne bi govoril. Kajti...

Razumem ene in druge. Morda bolj tiste, ki so brez stanovanj.

In prav zaradi razumevanja težav vsakega posameznika bi bilo prav, da se opisani primer ne bi več ponavljati. Tako ne od uslužbenec na Stanovanjskih uradih kot ne od takih ali podobnih izpadov samih prisilcev stanovanja.

ACIK

KRANJ, 4. MAJA 1956
LETNO IX. — ST. 35
DEN 10.—

OB TEDNU RDEČEGA KRIŽA

od 6. do 13. maja

V velikem svetu diplomacije se govori o miru. Za mir delajo velike sile. To pobojo so jih dale male, a neodvisne države in voditelji komaj osvobojenih ljudstev. Cloveštu se v resnici obetajo jasnejši dnevi in mirne noči.

Nič več vojn, nič lakote, nič natezljivih bolezni, mnogo več higiene, zdravja in vseh drugih dobrin, ki si jih ljudje tako žele pridobiti.

Vendar na tem svetu se je potrebno za pridobitev vsake dobrine temeljito truditi. In prav je tako. Dobrina pridobljena s trudem ima šepravo vrednost, le tako jo bomo znali šepravo ceniti.

V letosnjem Tednu RK od 6. do 13. maja, v katerega vpada 8. maj, ki ga praznjujemo kot mednarodni dan RK, bo posvečen vsestranski skrbi za izboljšanje higieničnih razmer, boju za povečanje osebne higiene, za higieno stanovanj, dvorišč, vasi in mest. Seprav posebej bo poudarjena pozornost za izboljšanje živil.

Napačno bi bilo mišljenje, da bo RK ob sodelovanju s SZDL ter drugimi organizacijami, društvi in ustanovami, vse te naloge izvedel že v Tednu RK. Ne, to so dolgotrajnejše naloge in se bodo pričele intenzivno reševati v Tednu RK. Uspeh nadaljnega reševanja teh problemov pa bo viden na tenu Šeprav takrat, ko bodo osnovne organizacije RK aktivno izvajale postavljene naloge.

Po novi politični razdelitvi imamo na Gorenjskem 11 občin, zato je tudi Okrajni odbor RK ustanovil 11 občinskih odborov RK, ki so se po veliki večini že organizirali, razen v Gorenji vasi. Organizacija RK na Gorenjskem je že začela temeljito študirati svoje naloge in iskati poti, kako bi čim uspešneje zavrla to nesrečo in s pridom porabila za to borbo 5% občinski davek na alkoholne piše, ki se nabira v banki z namenom, da se porabi izključno za finančiranje boja proti alkoholizmu. Komisija za male asanacije je tudi precej široko razpletala svoje mreže. Precej nezdrave pitne vode, zanemarjenih gnojilišč in smetišč, smrdljivih stojčnih voda itd. čaka na ureditev. Z ozirom na najbrž ozko odmerjeno finančno sredstva v letosnjem proračunu, se bodo mogle izvršiti za sedaj samo najnajnejše in neodložljive asanacije.

Za praktično izvedbo nalog naj zato občinski odbori RK tesno, stalno in aktivno sodelujejo z osnovnimi organizacijami RK na vasi, v mestu in aktivni RK v tovarnah. Le-ti pa naj razen izvedbe tehnične plati Tedna RK skupno s krajevnimi ženskimi društvi, zadružnicami, sindikati, DPM in drugimi, nujno obravnavajo celotno higieničko problematiko svojega območja (vasi, rajona, tovarne itd.). V kolikor še ni, je potrebno tak odnos vzpostaviti tudi v vseh drugih občinskih odborih RK, posebno sedaj ob Tednu RK, ko je organizacija RK bolj kot druge dni v letu povezana z drugimi množičnimi organizacijami na terenu.

S tako povezavo se bo brez dvoma pridobilo nove aktivne prostovoljne delavce RK, ki so glavni nosilci napredka in zdravstvene zavesti. Le takim članom — delavcem se ima RK zahvaliti tudi v preteklem letu za vse svoje uspehe in svojo široko dejavnost.

Vsi se moramo zavedati, da je še vse povsod na stotine nehigiensko urejenih naprav in zastarelih mesečnosti, ki stalno ogrožajo naše zdravje. Take nehigienske naprave in nazadnja so neurejena gnojila na vasi in slabi studenci in vodovodi vprašajo in zmotna mnenja o higieni. Če hočemo sebi dobro, pomagajmo z vsemi svojimi močmi, da bo uspešno Rdečemu križu, ki je poklican, da stopi roko v roki z ljudsko oblastjo in ljudskim zdravstvom na celo organiziranih akcij za napredok naših krajev, da odpravi vse naštete pomanjkljivosti. Ostatne naloge in dejavnost RK so zelo dobro znane, zato jih ne kaže ponavljati.

Ziva pametna beseda na pravem mestu ob pravem času in dobro srce ter odprta roka, to je tisto kar daje Rdeči križ, to je tisto kar potrebuje RK, da se uresniči visoko človečansko geslo RK: človek človeku!

Po vsem svetu so bile 1. maja veličastne proslave in manifestacije. V Tokiu, glavnem mestu Japonske, se je zbralo nad milijon delavcev, ki so manfestirali po mestnih ulicah.

V Hanoju je okoli 70.000 ljudi korakalo mimo predsednika republike Ho Si Minha. Predsednik vlade je v svojem govoru ponovno poudarjal zahtevo po novi ženevski konferenci o Indokinji.

V New Yorku se je več tisoč ljudi udeležilo velikega pravomajskega praznovanja. Vsi govorniki so poudarjali enotnost delavcev za boljše delovne in življenjske pogoje in zahtevali upoštitev rasne diskriminacije ter amnestijo vseh političnih klančnikov.

V Rimu se je zbralo na množičnem zborovanju več deset tisoč delavcev. Generalna konfederacija dela je pozvala vse delavce, naj izvujejo ustavne reforme, da bi lahko razvili kmetijstvo in industrijo ter si zagotovili najnujnejše življenske potrebe.

V vzhodnem Berlinu je bila velika parada vzhodnonemške vojske. Predsednik sindikatov Herbert Warnke je v posebni poslanici pozval delavce, naj ustanove borbeno fronto z zahodnonemškimi socialnimi demokrati in onemogočijo oborožitev Zahodne Nemčije.

V Varšavi so praznovali 1. maj z veliko parado vojske in civilnih organizacij.

Velike pravomajiske manifestacije so bile tudi na Dunaju. Delavci so zahtevali podržavljenje vseh zemeljskih bogatstev dežele.

V Moskvi je bila pravomajiska manifestacija na Rdečem trgu. Obrambni minister Zukov je pregledal čete, v svojem govoru pa je poudaril velik pomen XX. kongresa za nadaljnji razvoj Sovjetske zveze. Na tribuni za goste so bile tudi jugoslovanske delegacije, ki se mude v Moskvi.

V glavnem mestu Mehike se je okoli 500.000 mehiških delavcev udeležilo pravomajskega sprevoja. Udeleženci so nosili transparente, na katerih so bile zapisane sedanje zahteve mehiških delavcev po povečanju števila šol, po boljših mezah, ustalitvi cen življenjskih proizvodov in izboljšanju delavskih stanovanjskih razmer.

Smrtna nesreča v jeseniški železarni

19-letni Simon Feltrin, doma iz Bukovega na Tolminskem je bil zaposlen v Železarni Jesenice kot premikač. Na praznik 1. maja popoldne se je smrtno ponesrečil pri opravljanju službene dolžnosti. Pri premikanju vagončkov za žlindro so vagoni iztirili, pri tem pa je padel smrtna nesreča v letosnjem letu v jeseniški železarni. U.

S 13. seje ObLO Jesenice Razpravljalji so o predlogu družbenega plana OLO Kranj

Razpravi o predlogu družbenega plana Okrajnega ljudskega odbora Kranj je na 13. seji Občinskega ljudskega odbora Jesenice sledila tudi razprava o dodelitvi likvidiranega podjetja Mizarstvo Kranjska gora radarske omarice, televizijske omarice, omare za šivalne stroje itd. ter zaposloilo takoj 25 delavcev. Že v letosnjem letu bo možna proizvodnja v vrednosti 24.000.000 dinarjev. V nadaljnjem razvojnem programu pa predvičeva podjetje letni bruto proizvod od 158 milijonov dinarjev.

Klani ljudskega odbora so o predlogu družbenega plana izredno živahnno razpravljalji. Lesno-industrijsko podjetje »Jel-

ka« v Radovljici bo izdelovalo v delavnici likvidiranega podjetja Mizarstvo Kranjska gora radarske omarice, televizijske omarice, omare za šivalne stroje itd. ter zaposloilo takoj 25 delavcev. Že v letosnjem letu bo možna proizvodnja v vrednosti 24.000.000 dinarjev. V nadaljnjem razvojnem programu pa predvičeva podjetje letni bruto proizvod od 158 milijonov dinarjev.

Komisija za imenovanje direktorjev, ki je obravnavala vloge prosilcev za Trgovsko podjetje »Ribnik«, hotel »Triglav - Mojsstrana« in hotel »Vitranc - Podkoren«, je predlagala ljudskemu odboru sledeča imenovanja:

za Trgovsko podjetje »Ribnik« na Jesenicah Cirila Pogačnika, za hotel »Triglav« v Mojstrani Franja Klemenčiča in za hotel »Vitranc« v Podkorenju Pavla Dremelja. Imenovanja je občinski ljudski odbor potrdil.

V nadaljnji razpravi pa je imenoval komisijo za pregled klančnišč na območju jeseniške občine.

Za delegate strokovnega dela fonference mest, ki bo v dnehi 27. in 28. maja v Ljubljani, je ljudski odbor imenoval tov. Božiča, ing. Zeleznikarja, Kolarja in Arka, za zasedanje, ki bo 29. t. m. pa predsednika Dolinarja in podpredsednika Brunja.

C. Z.

Aktivi se preveč vežejo na društveno dejavnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

del zadruge, je pa obenem ena izmed oblik dela osnovnih organizacij LM na vasi s kmečko mladino. Se mnogo pa je drugih problemov, s katerimi se ukvarja LM na vasi. Dejstvo je, da je organizacija na vasi do neke mere zaživelja še v letosnjem letu, saj je bilo ustanovljenih vrsta novih aktivov. Pomanjkljivost v delu je predvsem ta, da se aktivni preveč vežejo na probleme društvene dejavnosti, premalo pa skrbijo, da bi mladina sodelovala in pomagala pri reševanju gospodarskih vprašanj na vasi. Ker je bilo delo aktivov le društveno, je del mladine v starosti od 22 do 25 let odpadel, saj v programu ni bilo resnejših gospodarskih vprašanj, za katere ima starejša mladina več interesa. V Preddvoru še nimajo sekcije MZ, zato vodstvo ML pomaga KZ, da bo čimprej ustanovljena. Zadruge pa se menijo tudi o drugih vprašanjih in dva mladina sta bila izvoljena tudi v upravnem odboru. Tako sodelovanje je potrebno povsod, saj bomo le na ta način spoznali probleme zadruge in ji pomagali pri njenem delu. Sodelovanje je potrebno zaradi tega, da se vse razpoložljive sile na vasi vključijo v boj za napredok. V bodo-

če se bodo osnovne organizacije LM vezale na problematiko zadruge, probleme upravljanja (zlasti v trgovini in šolah), vzgoje v društvenih in slično. Le tako bo organizacija opravila svoj obvezni v pomagala napredku vasi. V mesecu maju bodo posvetovanja vseh vaških vodstev LM v vseh občinah, kjer bodo izdelani podrobni načrti za delo. Prav tako se pripravlja posvetovanje predsednikov sekcij MZ. Vse to bo pripomoglo, da se tudi mladina polnoštivilno vključi v aktivne boje za nove, napredne odnose v kmetijstvu. M. R.

Ostali odseki prav tako niso držali križem rok, saj bi sicer tako majhna zadružna ne mogla ustvariti 2 milijonov dobička. Tega so porazdelili med posamezne odseke. Največ so namenili splošnemu izboljšanju gospodarstva v tem kraju. Precejšnjo vsoto – 200.000 dinarjev – pa bodo dali za dokončno elektrifikacijo še nekaterih oddalje-

nosti telesne poškodbe. Tako je bil prepeljan v jeseniško bolnišnico, vendar mu operacija življenja ni rešila in je podlegel poškodbam naslednje jutro.

Simon Feltrin, ki so ga prepeljali v Bukovo na Tolminskem,

kjer je bil pokopan, je druga iztirili, pri tem pa je padel

smrtna nesreča v letosnjem letu v jeseniški železarni. U.

(Nadaljevanje s 1. strani)

delovalo KUD s pevskim zborom in s pred pol leta osnovano krajevno godbo, ki je pokazala že precejšnje znanje. Sodelovalo se tudi ostala domaća društva in organizacije. K lepi izvedbi praznovanja pa so največ prispevali pionirji, mladinci, mladinci in člani TVD »Partizan«, ki so se za svoj nastop pod vodstvom tov. Tonkija vstopno pripravljali. V slavnostnem govoru je tov. France Cvetek prikazal rezultate dela desetih svobodnih let ter opozoril na produktivnost dela, h kateri je tudi domači kraj dolžan prispeti čimveč. — Po akademiji se je ob zvokih domačih godbe razvila vesela ljudska zabava.

V ŽELEZNICAH

1. maja dopoldne je bilo v Železniških slavnostnih zborovanjih, na katerem je govoril predsednik Republiškega odbora Zveze Svobod in prosvetnih društev Ivan Regent. V celoti sta se zborovanja udeležila delovna kolektiva tovarne »Niko« iz Železnikov. In Lesno-industrijskega podjetja Cešnjica, zbrala pa se je tudi precejšnja množica domačinov in okoličanov.

V SKOFJI LOKI

Skofjeločani so počastili prazniki dela že v soboto zvečer in se v polnem številu udeležili

ponedeljek so Tržičani organizirali pomladanski cross.

V ponedeljek so Tržičani organizirali pomladanski cross.

Vse člane je treba seznaniti z

znamenitostne akademije, na kateri je govoril tajnik obč. sindikalnega sveta Martin Kustec. Proslave so priredila tudi posamezne podjetja in kolektivi so organizirali izlete na Lubnik in Stari vrh, ki sta najbolj priljubljeni izletni točki Ločanov.

V Kamniku

V soboto zvečer je bila svečana akademija v počastitev 1. maja v veliki dvorani Kulturnega doma. Govoril je zvezni ljudski poslanec Tomo Brejc, v kulturnem programu pa so sodelovali DPD »Solidarnost«, DPD »Sloboda« Duplica in pevski zbor »Lira« iz Kamnika. Isto dan so bile svečane seje delovnih kolektivov, pravslave pa so bile tudi v okoliških krajih. Na prevečnem prazniku dela so na vrhovih Kamniških planin zazoreli kresovi, Stari grad pa so razsvetljevali raznobarvne rakte in bengalični ogenj.

V Tržiču

V soboto zvečer so v počastitev praznika dela člani tržiške Svobode uprizorili »Mladost pred sodiščem«. Naslednji dan so bile na Zelenici smučarske tekme, v Tržiču nogometna tekma med domačini in Jeseničani, za zvečer pa je pevsko društvo Svobode Tržič pripravilo koncert.

V ponedeljek so Tržičani organizirali pomladanski cross.

Vse člane je treba seznaniti z

zvezni delom in skrbjo za dvig zdravstvene zavesti nad ljudmi.

Naloge organizacije RK so velike in zahtevajo plemenitost in požrtvovalnost.

Na občnem zboru so med družim tudi sklenili, da se v Tednu Rdečega križa, od 6. do 13. maja, skupno s sindikati pogovore o delavski mladini v tovarnah.

Zanje naj bi prirejali tečaje in predavanja o krvodajalstvu, saj take ljudi, ki bi žrtvovali svojo kri, bolnica vsak dan nujno potrebuje. Predsednik občinskega odbora SZDL tovariš Ščavnčar je ugotovil, da se je Socialistična zveza premalo zanimala za organizacijo RK in obljudil, da se to v prihodnje ne bo več dosegalo.

S.

Pretekli teden je bil na Jesenicah uspel občni zbor Rdečega križa. Poročila delegatov dokazujejo, da je v tem industrijskem mestu organizacija Rdečega križa zelo aktivna in ima za seboj že vrsto uspešnih akcij. Le krvodajalstvo je razčaralo aktiviste, čeprav so si tako prisadevali, da bi bila prava akcija najbolje izvedena. Komisija za podmladek je poročala, da se mladi rod resno lotova dela in tudi zdravstveno-povestvena komisija beleži kar lepe rezultate. Predsednik Okrajnega odbora RK tov. Brovč je ugotovil, da se je Socialistična zveza premalo zanimala za organizacijo RK in obljudil, da se to v prihodnje ne bo več dosegalo.

S.

njenim delom in skrbjo za dvig zdravstvene zavesti nad ljudmi.

Naloge organizacije RK so velike in zahtevajo plemenitost in požrtvovalnost.

Na občnem zboru so med družim tudi sklenili, da se v Tednu Rdečega križa, od 6. do 13. maja, skupno s sindikati pogovore o delavski mladini v tovarnah.

Zanje naj bi prirejali tečaje in predavanja o krvodajalstvu, saj take ljudi, ki bi žrtvovali svojo kri, bolnica vsak dan nujno potrebuje. Predsednik občinskega odbora SZDL tovariš Ščavnčar je ugotovil, da se je Socialistična zveza premalo zanimala za organizacijo RK in obljudil, da se to v prihodnje ne bo več dosegalo.

S.

Pretekli teden je bil na Jesenicah uspel občni zbor Rdečega križa. Poročila delegatov dokazujejo, da je v tem industrijskem mestu organizacija Rdečega križa zelo aktivna in ima za seboj že vrsto uspešnih akcij. Le krvodajalstvo je razčaralo aktiviste, čeprav so si tako prisadevali, da bi bila prava akcija najbolje izvedena. Komisija za podmladek je poročala, da se mladi rod resno lotova dela in tudi zdravstveno-povestvena komisija beleži kar lepe rezultate. Predsednik Okrajnega odbora RK tov. Brovč je ugotovil, da se je Socialistična zveza premalo zanimala za organizacijo RK in obljudil, da se to v prihodnje ne bo več dosegalo.

S.

njenim delom in skrbjo za dvig zdravstvene zavesti nad ljudmi.

Naloge organizacije RK so velike in zahtevajo plemenitost in požrtvovalnost.

Na občnem zboru so med družim tudi sklenili, da se v Tednu Rdečega križa, od 6. do 13. maja, skupno s sindikati pogovore o delavski mladini v tovarnah.

Zanje naj bi prirejali tečaje in predavanja o krvodajalstvu, saj take ljudi, ki bi žrtvovali svojo kri, bolnica vsak dan nujno potrebuje. Predsednik občinskega odbora SZDL tovariš Ščavnčar je ugotovil, da se je Socialistična zveza premalo zanimala za organizacijo RK in obljudil, da se to v prihodnje ne bo več dosegalo.

S.

Pretekli teden je bil na Jesenicah uspel občni zbor Rdečega križa. Poročila delegatov dokazujejo, da je v tem industrijskem mestu organizacija Rdečega križa zelo aktivna in ima za seboj že vrsto uspešnih akcij. Le krvodajalstvo je razčaralo aktiviste, čeprav so si tako prisadevali, da bi bila prava akcija najbolje izvedena. Komisija za podmladek je poročala, da se mladi rod resno lotova dela in tudi zdravstveno-povestvena komisija beleži kar lepe rezultate. Predsednik Okrajnega odbora RK tov. Brovč je ugotovil, da se je Socialistična zveza premalo zanimala za organizacijo RK in obljudil, da se to v prihodnje ne bo več dosegalo.

S.

njenim delom in skrbjo za dvig zdravstvene zavesti nad ljudmi.

Naloge organizacije RK so velike in zahtevajo plemenitost in požrtvovalnost.

Na občnem zboru so med družim tudi sklenili, da se v Tednu Rdečega križa, od 6. do 13. maja, skupno s sindikati pogovore o delavski mladini v tovarnah.

Zanje naj bi prirejali tečaje in predavanja o krvodajalstvu, saj take ljudi, ki bi žrtvovali svojo kri, bolnica vsak dan nujno potrebuje. Predsednik občinskega odbora SZDL tovariš Ščavnčar je ugotovil, da se je Socialistična zveza premalo zanimala za organizacijo RK in obljudil, da se to v prihodnje ne bo več dosegalo.

S.

njenim delom in skrbjo za dvig zdravstvene zavesti nad ljudmi.

Naloge organizacije RK so velike in zahtevajo plemenitost in požrtvovalnost.

Na občnem zboru so med družim tudi sklenili, da se v Tednu Rdečega križa, od 6. do 13. maja, skupno s sindikati pogovore o delavski mladini v tovarnah.

Zanje naj bi prirejali tečaje in predavanja o k

„Pohujšanje“ v Prešernovem gledališču

Zatirajte in izogibajte se vsakršne površnosti ter se zavedajte pri vsaki besedi, pri vsaki misli, da igrate — Cankarja!

Bratko Kreft

„Pohujšanje... Za marsikoga je to Cankarjevo delo resnično pohujšanje, kdo pa iskreno dojemo umetnost, za tistega je srečanje s »Pohujšanjem« vedno pravo doživetje. S svoj satirično in izpovedno vsebino nas pretres do najintimnejših globin našega človeškega bistva in nam pričara resnično podobo umetnika Cankarja — veličastno po izpovedni tragiki in jedko — satirično po svojem opazovanju majhnosti družbe, ki laže, pa bodisi, da se tega dodataka zaveda, a skriva, a pa naivno sama sebi verjam.“

Ceprav je Cankarju že marsikdo, in mu bo verjetno še, očital, da je obrnil s »Pohujšanjem« hrabet domovini, jo osmešil, pokazal njenino hinavstvo in z zlobnim nasmehom odšel, ne da bi se ozrl, nas vendar farsa, da dejemamo njeni bistvo, mora nujno prepričati prav o nasprotnem. Ogledalo, ki ga je držal dolini Šentflorjanski, da se je ogledala v njem, je oprijemal z roko človeka, ki je prežaren z najbolj iskrenim ljubčenjem do nje, a ki se zaveda svojega poslanstva, »da natura takoreč ogledalo drži...«, če povemo s Hamletovimi besedami.

Razreševal je problem svojega sožitja oz. nasprotstva s sočasno družbo in svojega obstoja v dolini Šentflorjanski, ki ga preganja — umetnika. S satiričnostjo in posmehljivostjo, kakršne je bil zmožen samo Cankar, je odgrnil pregrinjal, ki je zakrivalo Šentflorjansko zlagost — in se ji nasmejal do solz. Potrkal pa je s tem na vest sleherniku, ki se bo zavzeto spraševal — kaj nisem tudi jaz tak, mar... in osramočen bo povesl oči pred svojo lastno podobo.

Družba — tu imaš svojo čednost razgajeno do dna — tako s svojo sliko Šentfl. kljče genialni Cankar, ki je najbolj sovražil zlagost, hinavščino, učanost, skratka pokvarjenost v sočasni družbi. Krištof Kobar — umetnik, po Šentfl. razbojnič, je prišel v podobi Petra, Šentfl. otroka pod vrbo rojenega, in si pokoril dolino Šentflorjansko. Postal je njen gospodar, toda kmalu je spoznal, da hlapcem ni prijetno gospodovati, zlasti če se moraš zaradi tega gospodstva odpovedati ustvarjanju in ne smeš biti potopnik. Konflikt med umetniki in družbo je tu in ni ga

Ze zgoraj sem omenil, da sta si lirska in satirična del povsem enakovredna — v »Pohujšanju« brez enakovrednosti obeh n. V našem primeru je režiser dal prednost drugemu — objektivnemu delu in posvetil manj pozornosti subjektivnemu. Seveda je povsem jasno, da je Šentfl. spektakel odrsko mnogo bolj oprijemljiv, kot pa lirčna intimnost izpovedi. Toda tudi v spektaklu je šel režiser predaleč. Hotel je kar najbolj karičirati Šentflorjance in tako dc kraja izpolnit Cankarjevo narčilo, da naj igralci vse njegove besede in vse označene geste karikirajo in da naj »igrajo z

moči zanikati; a glej usodnost začaranega kroga — v stalnem konfliktu sta, a ne moreta žive drug brez drugega. Šentfl. se olajšano oddahnejo, ko Peter odide, misleč, da so se »pohujšanja« otreši, ne da bi se zavedali, da je umetnik tisti, ki ogledalo... no, pa to smo že slišali.

»Pohujšanje« je razcepileno po svojem glavnem dogajanju na dva dela — na Šentfl. problem, ob katerem se kar Šentfl. Cankarjeva satiričnost, in na intimni problem Cankarja umetnika in človeka: njegov odnos do umetniškega poklica in domovine. To drugo je izraženo v lirčni izpovednosti in močno zagrnjeno s simboliko; prvo pa je edoto v fantastično grotesko. Problema se zdita na prvi pogled ločena, sta pa vzročno zvezana in »Pohujšanje« si ne moremo misliti, če okrnemo eno ali drugo. Umetniška moč »Pohujšanja« ni v satirični teatraliki nič večja, kot v čisti izpovednosti 2. dejanja. Morda se zditi, da je ta lirčnost odrsko neučinkovita; pa ceprav bi bilo to res, bi revizija »Pohujšanja« v tem smislu razbila organičnost farse in vzel delu tisti čar lirčnosti, ki je tako značilna za vso Cankarjevo dramatiko, pa bodisi, da jo jasno opažamo ali pa je skrita pod nekim na videz prav nič liričnim plăščem.

Uprioritev »Pohujšanja« v PG se je, v režiji Miloša Mikelina, pokazala kot posebnost in kot nekaj, kar se razlikuje od dosedanja prakse. Le bojim se, da je bil vtis, ki ga je gledeval dobit, zgrajen zgoraj na režiserjevi premisi: drugače kot dosedaj. Povsem jasno je, da »Pohujšanje« ne prenese dosednega realizma, zato se je navidez dela Mikelnova konceptija neka sveža sapica, ki bi lahko prijetno zapihnila, če bi se režiser dovolj zavedal, da ne sme Cankarjev tekst je preveč rahločuten, da bi smeli zanemariti tudi najmanjši odtenek.

Ze zgoraj sem omenil, da sta si lirska in satirična del povsem enakovredna — v »Pohujšanju« brez enakovrednosti obeh n. V našem primeru je režiser dal prednost drugemu — objektivnemu delu in posvetil manj pozornosti subjektivnemu. Seveda je povsem jasno, da je Šentfl. spektakel odrsko mnogo bolj oprijemljiv, kot pa lirčna intimnost izpovedi. Toda tudi v spektaklu je šel režiser predaleč. Hotel je kar najbolj karičirati Šentflorjance in tako dc kraja izpolnit Cankarjevo narčilo, da naj igralci vse njegove besede in vse označene geste karikirajo in da naj »igrajo z

isto razposajeno zlobnostjo, kar ker sem jaz besede pisal.“

Režiser je te besede vzel povsem dobesedno, ne da bi jih upošteval historično. Zato je med Cankarjevim in režiserjevim pojmovanjem karikature nedvomno prepad, ki ga opraviči lahko samo majava teorija o popolni režiserjevi suverenosti v obravnavanju dramatskega teksta. Tako smo namesto Cankarjeve jedke in do skrajnosti izkristalizirane satiričnosti ter duhovite ironije, žal videli le bolj ali manj ponesrečeno karikaturom, ki s tretjim dejanjem prehaja že v neokusnost. Zaradi tega je bila tudi zabrisana učinkovitost iztrenutne Šentfl. (slika osuplosti Šentfl., ko spoznajo, kdo je Peter, je bila povsem zabrisana), ki morajo kljub pijanosti preiti v dostojanstvenost in po šolarsko, ne pijansko, zapeti »pohujšanju vkljub. Tako je ostal tudi neizrabljen kontrast med resničnim stanjem »Doline« in njenim videzom. Pa tudi tipičnost cestebiha je bila zaradi tega okrnjena. Nad tem forsiranjem bi se, mislim, močno zamislil tudi Cankar, kajti ceprav je njegova ironija do skrajnosti brezobzirna, pa je vendar silno ubrana in niti najmanj vulgarna.

Neizrazitosti in bledosti lirike v »Pohujšanju« ob tej uprizoritvi se niti najmanj ne čudimo, če poznamo režiserjevo zamisel, da je potrebno v 1. prizoru 2. dejanja črtati »skoraj vso mesečino« (GL, 210). Takšno ravnanje pelje v preveliko ponostavljanje umetnine, pa čeprav na račun odrske učinkovitosti. Ce očitamo režiserju pre malo razumevanja za Cankarjevo liriko in pre malo mere v karikaturi, pa mu to moramo tudi kar se tiče Cankarjeve govorce, ki je z desk PG pre malo zvezela kot »slovenska velika maša slovenske besede« (H. Grün). Režiserjeva mladostna neugnanost se je močno izživila in ceprav ga je morda prav ona zapeljala v preveliko burkaštvu, pa je na drugi strani botrovala temperamentnosti uprizoritve.

Režiserjevemu hotenju — novo »Pohujšanje« — je stal tesno ob strani tudi scenograf Mile Korun. Njegova scena je sicer zanimiva po domiselnosti, lahkonosti, iluzornosti itd., na drugi strani pa prav nič cankarska, in s svojim konstruktivizmom, ekspresionistično postavljenostjo (paleta!) in nadropisno okrašenostjo le še potrebuje disharmoničnost uprizoritve. Kljub svoji navidezni prostorni nezahtevnosti, se mi vendar zdi, da je režiserja močno utesnjevalo, zlasti s svojo polstalnostjo (mislim na paletu) utesnjevala ga je prav posebno v 3. dejanju, ko je prav zaradi

lavec niso zaustavili strojev ter odšli pred upravo podjetja. Naslednji dan je bila pogodba podpisana.

Leta 1935 so delavski zaupnik-komunisti še odločno začeli postavljati zahteve delavcev. Podjetniki niso hoteli popustiti, zato so delavci stopili v stavko. Dne 12. julija 1935 je nočna izmena javorniških valjavcev ostala ob 6. uri zjutraj v tovarni. Skupaj z dopoldansko izmeno,

ki je prišla ob tej urji na delo, so ustavili obratovanje. Njih žene in dekleta pa so zastražile vhode in izhode ter pazile, da bi kak stavkokaz ne odšel. Med javorniške valjavce je prišel takrat Franc Leskošek-Luka kot predstavnik delavske zbornice v Ljubljani in podprt delavstvo v njegovih zahtevah. Skupaj z javorniškimi valjavci so stopili v stavko tudi jeseniški obrati. Solidarnost s stavkujočimi je pokazala takrat vsa jeseniška javnost. 40 žandarjev, ki jih je ravnateljstvu KID poslal v pomoci banatske banovine, ni opravilo ničesar, podjetniki so moralni popustiti v korist stavkujočemu delavstvu.

Izbruh druge svetovne vojne je močno dvignil konjunkturo železarske industrije. To priloznost so izbrali tudi v Tretji Rajh zagledani vodniki KID ter investirali v podjetje čedalje več kapitala. Ob botrovjanju vojnega zločinka in izdajalca generala Rupnica ter ob prisotnosti nacističnih gospodarjev jeseniške železarne je na Jesenicah leta 1940, na državni praznik 1. decembra, zagorel drugi plavž.

Nacistična okupacija Jugoslavije spomladi 1941 ni spremenila gospodarjev jeseniške železarne. Podjetje ni bilo poročeno in je začelo delati za okupatorja. Nemškutarsko uradništvo KID, ki je ostalo na svojih položajih v jeseniški tovarni še iz časa Avstro-Ogrske, je takoj po prihodu Hitlerjeve vojske hotelo napraviti železarno in Jesenice »Deutsch für immer«. Toda nacistični zločinom se je uprla partizanska puška. Nad dva tisoč delavcev se je odzvalo pozivu OF do konca leta 1944 in šlo v borbo za osvoboditev. Delavstvo, ki je ostalo v podjetju, je delo sabotiralo, kjerkoli je moglo in znalo. Preseglo bi o

Od petka do petka

Praznik dela smo proslavili nadvse svečano, prav v vseh krajih naše države. Nekje bolj, nekje manj. Tu in tam je vreme nagajalo.

Razen številnih proslav pa so posamezni delovni kolektivi proslavili Praznik dela tako, da so začeli obratovati posamezni novi oddelki v tovarnah ali pa docela novi objekti.

Po uspešni preizkušnji velikega parnega kotla in vseh naprav, ki so z njim v zvezi je začel 1. maja delovati turbo agregat termoelektrarne v Soštanju. Na sam Praznik dela pa so že priključili agregat na višokonapetostno 110.000 voltov omrežje, tako da bo elektrarna na že začela oddajati električno energijo potrošnikom.

V elektrarno dovožajo sedaj premog iz bližnjega Velenja, ko pa bo v kratkem začela obratovati separacija, bo ves dovoz premoga prevzela žičnica, ki je že pripravljena za obratovanje.

Naš prvi jedrski reaktor bo bržkone začel obratovati že konec leta 1958.

V ta namen je prispeval v Beograd delegacija šestih sovjetskih strokovnjakov, da bi skupaj z jugoslovanskimi predstavniki pripravila sporazume o tehničnih in komercialnih vprašanjih v zvezi z izgradnjo poskusnega jedrskega reaktora v Jugoslaviji.

Do pogajanj znanstvenikov in strokovnjakov o praktičnih vprašanjih izgradnje prve naše naprave za proizvodnjo jedrske energije bo prišlo na podlagi sporazuma o sodelovanju Sovjetske zveze in Jugoslavije o mirnodobni uporabi jedrske energije, ki je bil sklenjen 28. januarja letos v Beogradu.

Po sporazumu bodo jugoslovanski znanstveniki in strokovnjaci sodelovali v vseh fazah izgradnje reaktora, začenši od projektiranja do dograditve in obratovanja. Del opreme za jedrski reaktor bo izdelala jugoslovanska industrija, kar ji bo omogočilo, da bo hitreje obvladala izdelovanje opreme, potrebne za razvoj jedrske energije v naši državi.

dacar. J. Kovačič je kot dacar vlogi, toda nikakor ne v skladu prav gotovo svojo najbolj uspešno kreacio v zadnjem času. Cinični, prekanjeni ter nesramni. Dacar se mu je kar prijetno prilegal; morda je bil le nekoliko preveč hrupen, toda nedvomno originalen. Ostale Šentfl. liki so predstavljeni: učitelja Šviličiga — M. Mayer, umirjenega, s pravilno rodoljubno govorčnostjo in povzdignjenim kazalcem, ceprav sem in tja preveč kliščko; Notaria — I. Fugina rutinirano; Stacunarca — H. Skebetova in Ekspeditoriča — N. Sirnikove se nista mogli otresti velikobesedarskih manir, kar pa velja do neke mere tudi za A. Hlebecovo in za druge Šentfl. J. Pristov je bil kot Debeli človek resna figura, ki naj predstavlja ostale Šentfl. liki so predstavljeni: učitelja Šviličiga — M. Mayer, umirjenega, s pravilno rodoljubno govorčnostjo in povzdignjenim kazalcem, ceprav sem in tja preveč kliščko; Notaria — I. Fugina rutinirano; Stacunarca — J. Vajt, nekam nelagodno in pre malo sproščeno, kar sicer ni njegova navada; Cerkovnika — F. Trefalt, ki mu ni kaj ugovarjati; Županja je bila V. Kananova, žensko spogledljiva in zavrhovana; Dacarka — A. Hlebecova, sicer razigrana v svoji

vlogi, toda nikakor ne v skladu s »Pohujšanjem« (to gre pa na rovo režiserja). Stacunarka — H. Skebetova in Ekspeditoriča — N. Sirnikove se nista mogli otresti velikobesedarskih manir, kar pa velja do neke mere tudi za A. Hlebecovo in za druge Šentfl. J. Pristov je bil kot Debeli človek resna figura, ki naj predstavlja ostale Šentfl. liki so predstavljeni: učitelja Šviličiga — M. Mayer, umirjenega, s pravilno rodoljubno govorčnostjo in povzdignjenim kazalcem, ceprav sem in tja preveč kliščko; Notaria — I. Fugina rutinirano; Stacunarca — J. Vajt, nekam nelagodno in pre malo sproščeno, kar sicer ni njegova navada; Cerkovnika — F. Trefalt, ki mu ni kaj ugovarjati; Županja je bila V. Kananova, žensko spogledljiva in zavrhovana; Dacarka — A. Hlebecova, sicer razigrana v svoji

vlogi, toda nikakor ne v skladu s »Pohujšanjem« (to gre pa na rovo režiserja). Stacunarka — H. Skebetova in Ekspeditoriča — N. Sirnikove se nista mogli otresti velikobesedarskih manir, kar pa velja do neke mere tudi za A. Hlebecovo in za druge Šentfl. J. Pristov je bil kot Debeli človek resna figura, ki naj predstavlja ostale Šentfl. liki so predstavljeni: učitelja Šviličiga — M. Mayer, umirjenega, s pravilno rodoljubno govorčnostjo in povzdignjenim kazalcem, ceprav sem in tja preveč kliščko; Notaria — I. Fugina rutinirano; Stacunarca — J. Vajt, nekam nelagodno in pre malo sproščeno, kar sicer ni njegova navada; Cerkovnika — F. Trefalt, ki mu ni kaj ugovarjati; Županja je bila V. Kananova, žensko spogledljiva in zavrhovana; Dacarka — A. Hlebecova, sicer razigrana v svoji

vlogi, toda nikakor ne v skladu s »Pohujšanjem« (to gre pa na rovo režiserja). Stacunarka — H. Skebetova in Ekspeditoriča — N. Sirnikove se nista mogli otresti velikobesedarskih manir, kar pa velja do neke mere tudi za A. Hlebecovo in za druge Šentfl. J. Pristov je bil kot Debeli človek resna figura, ki naj predstavlja ostale Šentfl. liki so predstavljeni: učitelja Šviličiga — M. Mayer, umirjenega, s pravilno rodoljubno govorčnostjo in povzdignjenim kazalcem, ceprav sem in tja preveč kliščko; Notaria — I. Fugina rutinirano; Stacunarca — J. Vajt, nekam nelagodno in pre malo sproščeno, kar sicer ni njegova navada; Cerkovnika — F. Trefalt, ki mu ni kaj ugovarjati; Županja je bila V. Kananova, žensko spogledljiva in zavrhovana; Dacarka — A. Hlebecova, sicer razigrana v svoji

vlogi, toda nikakor ne v skladu s »Pohujšanjem« (to gre pa na rovo režiserja). Stacunarka — H. Skebetova in Ekspeditoriča — N. Sirnikove se nista mogli otresti velikobesedarskih manir, kar pa velja do neke mere tudi za A. Hlebecovo in za druge Šentfl. J. Pristov je bil kot Debeli človek resna figura, ki naj predstavlja ostale Šentfl. liki so predstavljeni: učitelja Šviličiga — M. Mayer, umirjenega, s pravilno rodoljubno govorčnostjo in povzdignjenim kazalcem, ceprav sem in tja preveč kliščko; Notaria — I. Fugina rutinirano; Stacunarca — J. Vajt, nekam nelagodno in pre malo sproščeno, kar sicer ni njegova navada; Cerkovnika — F. Trefalt, ki mu ni kaj ugovarjati; Županja je bila V. Kananova, žensko spogledljiva in zavrhovana; Dacarka — A. Hlebecova, sicer razigrana v svoji

vlogi, toda nikakor ne v skladu s »Pohujšanjem« (to gre pa na rovo režiserja). Stacunarka — H. Skebetova in Ekspeditoriča — N. Sirnikove se nista mogli otresti velikobesedarskih manir, kar pa velja do neke mere tudi za A. Hlebecovo in za druge Šentfl. J. Pristov je bil kot Debeli človek resna figura, ki naj predstavlja ostale Šentfl. liki so predstavljeni: učitelja Šviličiga — M. Mayer, umirjenega, s pravilno rodoljubno govorčnostjo in povzdignjenim kazalcem, ceprav sem in tja preveč kliščko; Notaria — I. Fugina rutinirano; Stacunarca — J. Vajt, nekam nelagodno in pre malo sproščeno, kar sicer ni njegova navada; Cerkovnika — F. Trefalt, ki mu ni kaj ugovarjati; Županja je bila V. Kananova, žensko spogledljiva in zavrhovana; Dacarka — A. Hlebecova, sicer razigrana v svoji

vlogi, toda nikakor ne v skladu s »Pohujšanjem« (to gre pa na rovo režiserja). Stacunarka — H. Skebetova in Ekspeditoriča — N. Sirnikove se nista mogli otresti velikobesedarskih manir, kar pa velja do neke mere tudi za A. Hlebecovo in za druge Šentfl. J. Prist

Dragi cicibančki in pionirji!

Da ste lepo proslavili po šolah minule praznike, predvsem delavski praznik 1. maj mi je znano. Praznik 1. maj je postal po osvoboditvi, skoraj bi rekli, že splošno ljudski praznik in se je močno zakorenil med našimi ljudmi. Saj je to praznik delovnega ljudstva, ki je povezan z zgodovino naporov in bojev za obstanek in boljše življenje vseh delavev. Da tudi mi nekako podčrtamo praznično obiležje praznika 1. maj razpisujemo z pet.

nagrado tekmovalje

Nagrada križanka ni tako težka, da ne bi mogli poslati rešitev do 12. maja. Pomnite, da mora biti rešitev na odrezku in tudi na ime ne pozabite, ker gredo vse rešitve drugače v koš, saj ne morem duhati, kdo jih je poslal. Izbrani bodo nagrajeni z lepimi knjigami.

Dragi Tine, veš, tvoje umetnine sem odstopil kar našemu glavnemu uredniku in je bil navdušen, mislim, da bodo že objavljene, ko pridejo na vrsto. Druga zamisel, ki sta jo skovala s tovaršem Janezom, je pa zankrat malo prehuda. Da bi videnova sestavila nekako slikanico po znani povestici priznanega pisatelja Bevka »Lukec in njegov škorec«, ki bi bila sestavljena približno iz 100 slik — ja, težko, težko. Prembla sta za takovo delo, ki terja moža, ki dobro obvlada pero. In, dečka, kdo vama je dal dovoljenje, kaj bo rekel pisatelju Bevku. Tine, kar spomini se, kaj sem ti priporočil že, ko si se prvič oglašil, še enkrat Janez naj napiše kako baresen, ti jo pa ilustriraj. Krek Franci, tvoj prispevek je preveč znanstven in ne sodi v Miladost, pošlj si kaj bolj poljudnega. Učenci 4. razreda osnovne šole Bled in učenci 2. č. razreda osnovne šole Kranj ter drugi, potrite, vsi prideite na vrsto.

Dedek Kosobrin

Križanka

Vodoravno: 1. mednar. praznik delavskih borb in zmag, 8. letni čas, v katerem praznujemo praznik pod 1. vod., 14. diferenca, razloček, 15. sadje, ki se otegne z drevja, 16. šaljiv, hudo-mušen, 18. 3. in 2. črka besede pod 32. vod., 19. unija, zdržba, 21. vzor, do popolnosti vzvišena misel, vzvišen cilj (množ.), 24. nerabljeni, 25. protipravni napadalec na kako politično osebnost, 26. misel, pojem, zamisel, 28. veznik, 29. oglašati se kakor kokil, 31. 1. in 3. črka besede pod 16. vod., 32. pripadnik starik Slovanov, 34. grški bog ljubezni, 37. glavni števnik, 38. neresničen, nepravi, 40. so-glasnik s prizvokom, tudi glasbeni nota, 41. prebivalec dveh celin.

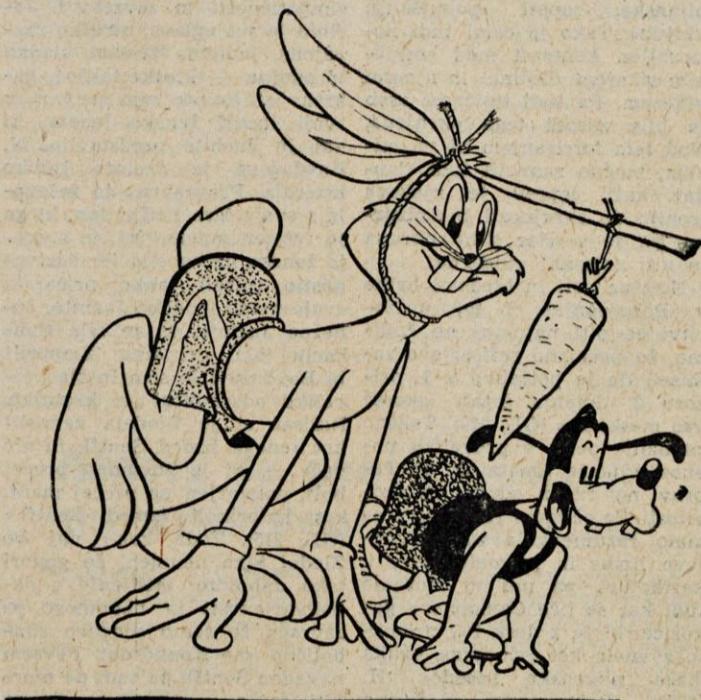
Naplňeno: 1. karakterizacija (oznaka) praznika pod 1. vodoravno, 2. egiptovsko sončno božanstvo, 3. priimek, ime, 4. slepilo, slepljenje čutov, do-

šal vrhovnega sodnika sovo Uharico.

»Zmagal bo najboljši,« mi je kratko odgovorila in že odhitela pogledat, ali so časomeriki pravljeni.

ga pozdravil. »Boš ti tudi tekmoval?«

»Jaz? Ne. Veš, sem že prestar. Ah, da. V mladih letih, takrat bi vse te mlečnozobce ugnal v kozji rog, danes pa ...

»Tekmovalci na mestu!« se je zadrla sraka. Na jasi je vse oživel.

»Malo počakajte, nekaj sem pozabil,« je tedaj kriknil zajec Hitra taca in oddrel proti domu, da sem utegnil videti samo že njegov repek, takoj nato pa je še ta izginal v grmovju.

»Smentana taca,« je zagodril medved Bruno. »Ta pa vedno kaj pozabi.«

»O! Glej ga no, Bruno,« sem

Kaj hočeš, staramo se. Jaz sem tu službeno. Nagrade bom razdelil.«

»Nagrade?« sem se začudil... Ali imate tudi nagrade?«

»Seveda jih imamo,« se je izprisil stari Bruno. »Pa še kakšne nagrade! Naša tekma ni kar tako. Pomišli samo, kakšna je prva nagrada. Zmagovalec bo

sporočilo. Ogledali smo si tudi centralno kurjavo, katera ogreva vse poslopje. Pozimi, ko bo na strehi veliko snega, bodo ogreni strehi in sneg se bo stopil. Nekateri moji sošolci so govorili po zvončku. Po tem zvončku napoveduje nameščenec prihod in odhod vlakov. Pokazali so nam tudi njih šolo, kjer se učijo mladi železničarji. Vi-del smo tudi carinarnico.

Ko smo si ogledali postajo, smo šli tudi v kuričnico. Upravitelj kuričnice nam je pokazal lokomotivo in nam marsikaj zanimivega razložil. V kuričnici po-pravljajo pokvarjene stroje.

Tam imajo tudi kovačnico, vi-

IZ DEDKOVEGA NABIRALNIKA

OBISK

Med vojno je okupator porušil postajo na Jesenicah. Z marljivim delom so zgradili naši delavec novo postajo. Pred krami pa smo tudi mi šli na Jesenice, da si ogledamo to poslopje.

Poštajo nam je razkazal pri-jzen železničar. Vodil nas je skozi različne prostore. Ogledali smo si fakalnicno, brzojavni aparat, najmodernejsi pisalni stroj — teleprinter. Na tem stroju je pisal železnički uslužbenec v Ljubljani, tipke pa so na Jesenici same udarjale in pisale sporocilo. Ogledali smo si tudi centralno kurjavo, katera ogreva vse poslopje. Pozimi, ko bo na strehi veliko snega, bodo ogreni strehi in sneg se bo stopil. Nekateri moji sošolci so govorili po zvončku. Po tem zvončku napoveduje nameščenec prihod in odhod vlakov. Pokazali so nam tudi njih šolo, kjer se učijo mladi železničarji. Vi-del smo tudi carinarnico.

Ko smo si ogledali postajo, smo šli tudi v kuričnico. Upravitelj kuričnice nam je pokazal lokomotivo in nam marsikaj zanimivega razložil. V kuričnici po-pravljajo pokvarjene stroje.

Tam imajo tudi kovačnico, vi-

deli smo še mnogo drugih strojev. Z nami so bili vsi zelo prijazni. Ta poučni izlet je bil zelo zanimiv. Vsem tovaršem želeničarjem se lepo zahvaljujeme.

učenci 4. razreda osnovne šole Bled

TROBENTICA IN ZVONČEK

Ob robu gozdov je rastela na majhni jasi zvonček. Nekega dne je pokukal iz zemlje, videl je da je še sneg in se skrila. Čez nekaj dni se je sneg raztopljal in je nastopilo lepo sončno vreme. Zvonček je prlikoval na dan.

Videl je okoli sebe mnogo novega in lepega. Samo trobentica pod sošednjim grmom je še spala. Zvonček si je mislil: »Čakaj zaspanka, takoj bo vstala!« in je pozvonil. Trobentica se je zbudila in rekle zvončku: »Zakaj si me zbudil, pusti me, da se malo poležim.« Zvonček pa je ni ubogal, zvonil je še bolj in rekel: »Trobentica, poglej kako lepo je zunaj, vse tvoje sestrice so se že prebudi, vstanj se ti.« Trobentica je odprla cvet in spregovorila: »Saj je že res prava pomlad, hvala ti, da si me poklickal, če ne bi bilo tebe, bi gotovo še spala.« Zvončku je bilo nerodno, ker se mu je trobentica tako zahvaljevala, dejal je: »Trobentica zaigrava, zapojava in veseliva se pomlad.«

Janez Lavrenčič

3. razred osn. šole Planina-Kranj

V ELEKTRARNI

V Kranju sta dve elektrarne. Včeraj smo si ogledali elektrarno Savo. Tu smo videli razne stroje in tudi vzbujalni stroj. Ogledali smo si tudi veliko ploto s števcji. Kako to deluje in kako je to povezano med seboj nam je razložil neki delavec. Ko smo šli domov, smo se mu lepo zahvalili. Om pa nam je odgovoril: »Prosim!«

Helena Drasák

2. č. razred

Igrica

No, kako je bilo s prvo igrico, ki smo jo objavili v zadnjih številkih, menda kar dobro, kaj? Kar videl sem vas, kako se pomete po dvoriščih in nekje za vaso. Kaj pa doma, je prišel kdo v zadrgo — mislim pa, da ni bilo hudo. No, danes pa zopet nekaj novega, dobro preberite.

IGRA Z ZOGO

Baretke, čepice, klobuke ... položite v ravno vrsto na tla. Izberite nekoga, ki naj iz doljene razdalje vrže kos lesa, žog, kamenček ali nekaj podobnega v nastavljeni pokrivali. Tisti, v čigar pokrivalo je žoga padla, ali se samo dotaknila, plane k pokrivalu in zaklise: »Stoj!« Ostali, ki so se razbežali, že preje, obstanejo in se ne ganejo. Oni z žogo mora sedaj nekoga zadeli, razumljivo je, da bo meril najbližjega. Ce se mu posreči, da je nekoga zadel, potem polože zadetemu v njegovo pokrivalo kamenček. Ce pa je zgrešil, je sam kaznovan s kamenčkom. Igrica se nadaljuje, meče oni, ki je bil zadel, kdo ima tri kamenčke v pokrivalu, mora iz igre, poslednji je zmagovalec.

da imamo mline, ki jih vrte vetrovi, ponekod imajo celo elektrarne na vetter,

Ali že veste?

VEM, DA JE BILO VČASIH PRV

Vem, da je bilo včasih prav hudo pozimi, ko ste brodili sneg do kolen, da pa tudi sedaj še ni prijetno, čeprav se je zima že poslovila in z njo mraz. Vem, da se še radi zavijete v suknjo, da vam veter ne prepriha kosti, saj včasih brije prav neusmiljeno in ko pride do sapce, se radi sprašujete, od kod se jemlje ta nepridiprav.

Morda pa še ni znano vsem,

da veter nastopa tedaj, ko se poruši ravnotežje v zraku — mrzel zrak je težji in silni navdol, topel je pa lažji in silni navzgor,

da veter piha redno iz kraja visokega v kraj nizkega zračnega tlaka,

da smer vetra določamo po straneh neba s pomočjo vetrovnice, ki stoji na odprttem in ga tudi imenujemo po straneh neba odkoder piha,

da merimo jakost vetra po njegovem pritisku na kvadratni meter, ki jo izrazimo v kilogramih, ali pa ocenjujemo jakost vetra po veterni lestvici od 0 do 12, z ničlo označimo brezverete, z 12 pa po jakosti najmočnejši veter, orkan,

da so redni oni, ki nastajo sicer redno, toda smer njihovega gibanja se menja, med te redne vetrove štejemo kopne, morke, gorske, dolinske in puščavske vetrove,

da so pri nas najbolj znani redni vetrovi burja, ki piha z visokih kraških planot proti

morju (kako je prijetna, ste menda že občutili, ko ste se vozili z ladjo ob naši obali) in vadarac, ki razsaja v dolini reke Vardar in je zlasti pozimi zelo strupen,

da pa so najbolj nevarni nestalni vetrovi, ki nastajajo, ko nastopajo posebne in hitre topotne izpembne razmere v zraku. Te vrste vetrovi so viharji in orkani, ki so včasih kar strahotni, ker porušijo vse, kar jim pride na pot; ne prizanašajo ne živalim, ne rastlinam, ne ljudem,

da so najnevarnejši cikloni, ki se pojavljajo nenadoma, porušijo vse, kar zadenejo na poti in so to vrtincasti vetrovi, ki nastajajo v tropskih krajih,

da je med temi tropskimi vetrovi znan veter uragan, ki dosegá brzinu tudi do sto kilometrov na uro,

da ob kitajski obali nastajajo tajfuni, ki tudi ne prizanašajo nikomur,

da v Ameriki razsajajo poleti neprijetni tornadi, pozimi pa hurikani, ki povzročajo tudi tudi pogrom,

da pa so tudi vetrovi na moč koristni, je že znano marsikom posebno za razvoj kmetijstva, ker prinosajo s seboj obilo vlage blizu preveliku vročino, saj je poleti vsaka sapica dobrodošla, ki nam hlači in božička,

da drse jadrnice po morju le, če piha samo najrahlejši vetrovi,

da imamo mline, ki jih vrte vetrovi, ponekod imajo celo elektrarne na vetter,

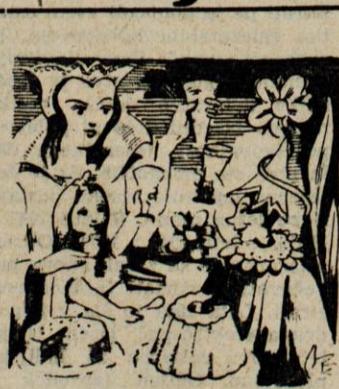
da...

NA POLJANI

In zvečer so z lampijončki letale kresnice, v gradu pa so priredili bučne veselice.

Criček solo je prepeval, miška je plesala, polžek pa je v kotu dremal, luna se smejava.

Je na odru nastopila tista siroma osa, ki za prazen nič je jezna, tenka vsa in bosa.

Za nameček s sladoledom vse so pogostili, v skledicah so ga srebrnih naokrog nosili.

Naposled so muzikanti živo zaigrali in z dvorjankami dvorjani počno zaplesali.

Strelci za 1. maj

V TRŽIČU

Danes dopoldan se je na streliču z vojaško puško v Tržiču zbralo več strelcev, da počastijo dvojni praznik. Tekmovali so v troboju, SD Tržič, SD Cirče in Kranj. Kranjsko ekipo so zastopali strelci s Primskega, Predoselj, »Savec in Tiškanine«. Tekmovanje je motilo slab vreme, ker je ves čas padał močan dež. Tržičani so se s svojo borbenostjo ponovno izkazali kot nepremagljiva družina ter zasluzeno zmagali s 459 krogi napram ekipo iz Kranja s 374 in Cirčami 271 krogi. Najboljši rezultat kot posamezniki pa so dosegli in 150 možnih krovov: Tržič: 1. Janez Perko 108 krogov, 2. Vili Bedina 103, 3. Lado Brejc 101 krog, Kranj: 1. Stane Košnik 88 krogov, 2. Valentín Šušnik 87 in 3. Alojz Lakner 76 krogov; Cirče: 1. Ivan Stružnik 61 krogov, 2. Vinko Lapajna 59 in 3. Branko Smitek 53.

V PREDOSLJAH

so strelci v soboto zvečer pravili veliko praznovanje združeno z ognjemetom. Udeležba

S · sodišča

Proti koncu preteklega leta, kakor tudi pred kratkim, se je pred Okrajnim sodiščem v Kranju zagovarjalo več predsednikov KZ, KDZ in 1 uslužbenec KZ zaradi kaznivega dejanja goljufije. Ti so namreč leta 1953 ko so nabavljali pri Kmetijskem magazinu v Ljubljani in Trgovskem podjetju OZZ Kranj elektromotorje in razne druge kmetijske stroje z regresom, navašali, da jih bodo uporabljale le KDZ in KZ, ki so bila v smislu obstoječih predpisov upravičene do regresa. Dejansko pa so te elektromotorje in kmetijske stroje prodali naprej posameznim kmetijskim gospodarstvom prav tako z regresom, do katerega pa ta gospodarstva niso bila upravičena. S takim ravnanjem je bil oškodovan zvezni proračun, iz katerega se je plačeval regres, za večje zneske.

V zagovoru so obtoženi navašali, da jim ni bilo znano, da ne bi smeli nabavljene elektromotorje odnosno stroje za KZ in KDZ s popustom prodajati naprej posameznim kmetijskim gospodarstvom in da od teh prodaj niso imeli nobenih osebnih koristi. Kot se je izkazalo, drži, da obdoženci niso imeli pri tem nobenih osebnih koristi, vendar pa so jim morali biti znani tozadnevi predpisi, saj so bili objavljeni v Uradnem listu. Bili

so obsojeni na različne pogojne kazni, razen nekega uslužbenca Kmetijske zadruge, ki je bil obsojen na 4 mesece zapora in sicer iz razloga, ker je izvršil prodajo samovoljno, brez vednosti zadružnih organov. Prav tako pa je sodišče obosodovalo vse, da morajo Narodni banki povrniti vso škodo. To naj bo v resno opozorilo vsem tistim, ki se ukvarjajo z nakupom in prodajo elektromotorjev in kmetijskih strojev v kmetijstvu in ki ne upoštevajo predpisov.

I. B. iz Smartna pri Cerkljah je v letosnjem letu izvršil dvojetavnin dinamo motorčkov. Tako je nekega večera v februarju t. l. v veži gostilne »Pri Gorenjcu« v Hotemožah odlomil iz nekega dvokolesa dinamo motorček v vrednosti din 5000 in si ga prisvojil. Prav tako pa je že v januarju 1956 vzel z nekega dvokolesa izpred Zadružnega doma v Cerkljah dinamo motorček vreden približno 4000 dinarjev. Obe dejanji je na sodišču priznal, zagovarjal pa se je, da je to napravil v vinjenem stanju. Oba oškodovanca sta tudi dobila dinamo motorčke vrnjene. Sodišče ga je obosodovalo na 4 mesece zapora pogojno za dobo 3 let, pri tem pa je upoštevalo, da še ni bil kaznovan, da je dejanje priznal in ker je še mlad.

PETEK, 4. MAJA

11.45 Cicibanom — dober dan! (dve zgodobici Vlada Firma).
12.00 Slovenske narodne pesmi: pejta moški zbor »Angel Besednjak« in ženski Mariborski komorni zbor.
12.40 Pavel Sivic: Medžimurska in kolo.
13.35 Pester operni spored.
14.40 Zanimivosti doma in po svetu.
15.40 Utrinki iz literatur — G. F. Weiskopf: Svet na prepihu.
16.00 Popoldanski simfonični koncert Jurij Gregorec: Simfonietta — Ludvig Spohr: Koncert za violinino in orkester št. 8 v-a-molu. Manuel de Falla: Čarovna ljubezen, baletna suita.
18.00 Spoznavajmo človeka.
18.15 Pred mikrofonom so Veseli godci.
20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.
20.30 Constantin Brailoiu: Glasba narodov sveta — XI. Tugaregi.
21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 5. MAJA

11.05 Za dom in žene.
11.15 Lahek spored izvaja Mašinski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka.

PONEDELJEK, 7. MAJA

11.05 Radijska šola za višjo stopnjo — a) Eva Tičak - Vajler: Zajokala stara smreka — b) Začarano kolo.
12.40 Pohorski fantje pojo in grajo.

SOBOTA, 5. MAJA

11.05 Za dom in žene.
11.15 Lahek spored izvaja Mašinski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka.

TUDI GORENJSKI STRELCI NA PRVOMAJSKI PARADI V LJUBLJANI

Prvomajske parade v Ljubljani so se udeležili tudi gorenjski strelci. S svojim praporom sta sodelovali družini s Primskovljem in Predoselj. Škoda je bilo, da udeležba ni bila še večja in da se parade niso udeležili tudi strelci ostalih družin.

Rado Čarman

V nedeljo štiri točke za Kranjčane

SLOVAN : MLADOST 2:3 (0:2)

Preteklo nedeljo je Mladost gostovala v Ljubljani. Srečala se je v borbi za točke v ljubljansko-primorski nogometni ligi z domaćim Slovanom. V prvem polčasu je bilo moštvo Mladosti absoluten gospodar na igrišču in bi bil rezultat lahko še večji, če bi bili napadalcii pri streljanju na gol precnejši. V drugem polčasu sta bili enajstirici enakovredni, morda so imeli domačini še več od igre. Toda prednosti gostov niso mogli več nadoknadi, ker je obramba Mladosti uspešno razdirala vse napade domačinov. Moštvo Mladosti je brez prigovora zasluzeno osvojilo obe točki in se tako utrdilo na četrtem mestu v lestvici.

TRIGLAV : GRAFIČAR 3:2 (0:1)

Težko pričakovanog nogometno tekmo med ljubljanskim Grafičarjem, ki je vseskozi vodil na prvenstveni lestvici in domaćim Triglavom, je preteklo nedeljo oviralno slabo vreme; razmerno igrišče, hladno vreme in dež sta preprečila, da bi gledalci lahko prisostvovali lepi tekmi. Tako pa smo lahko videli na igrišču samo neumorno podnejenje za žogo, borbenost in požrtvovalnost in zanimivosti situacije pred obema goloma, katere so bile zares slabih vremenskih prilik še zanimivješe. Kljub temu pa je bilo to srečanje res prvenstveno in v znamenju zagrizene borbe za točke.

Premoč domačinov v prvem polčasu ni rodila pričakovanega rezultata. Celo nasprotno, osamljeni prodori gostov so bili bolj nevarni za domačine, ki so v enem takem primeru tudi prejeli gol. V drugem polčasu se je domačinom končno le »odprlo« in so v dveh minutah zabilo dva lepa gola ter prišlo v vodstvo (Štular II in Cebulj), kmalu nato pa je Mihelčič dosegel še tretji gol. V zadnjih krčevitih napadih je gostom uspelo doseči še en gol in rezultat tekme je ostal do konca neizpremenjen, čeprav sta imeli obe moštvi še nekaj priložnosti.

Predpisi: Podpisani P. I. iz Pšenice Police 6, p. Cerkle, preklicujem besede zoper čast Jen-

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Herbert Ruland: Ljudje in boju zoper Moskite.

14.35 Sprehod po Dunaju (dunajske melodije).

15.15 Partizanske pesmi in kočnice.

15.40 Se pomnite tovariši — Karel Prušnik - Gašper: Dnevi svobode.

18.00 Iz naših kolektivov.

18.15 Tenorist Set Svanholm poje arije iz Wagnerjevih oper.

18.45 Poje Gorenj. vokal kvintet.

20.00 Mladinska oddaja.

22.15 Domači ansambl v plesnem ritmu.

TOREK, 8. MAJA

11.15 Mali dopoldanski koncert.

Primož Ramovš: Concertino za klavir in godalni orkester — Marko Tajčevič - Bogo Leskovič: 7 balkanskih plesov.

11.45 Cicibanom — dober dan!

(Matej Rode: Sestanek v muzeju).

12.00 Igra Kmečka godba in poje vokalni kvintet »Niko Stritof«.

14.30 Modni kotiček.

15.40 Utrinki iz literature — Vasilij Grossman: Življenje.

16.00 V svetu opernih melodij.

18.00 Zunanje - politični feliton: Perspektive razvoja svetovnega gospodarstva.

18.30 Športni tednik.

20.00 Tedenski notranje-politični pregled.

20.10 Igra Vaški kvintet, pojeta Božo in Miško.

20.30 Radijska igra — Jože Horvat: Moj rojstni dan.

21.30 Igrajo godalni orkestri.

22.15 UKV program: V plesnem ritmu.

SREDA, 9. MAJA

11.05 Popevke in ritmi.

11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — Herbert Ruland: Ljudje in boju zoper moskite.

12.40 Krešimir Baranović: Makedonska suita.

13.35 S pesmijo po Jugoslaviji (Makedonske in Šiptarske pesmi in plesi).

14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: a) Zajokala stara smreka začarano kolo.

15.15 Pariški zvoki (poj prijatelji pevci shansonov).

15.40 Utrinki iz literature — Vasilij Grossman: Življenje.

18.00 Radijska univerza — Dr. Voglar: Borba proti alkoholizmu.

18.30 Za dom in žene.

18.40 Pesmi slovenskih skladateljev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.

19.30 Leo Delibes: Lakme, opera v 3. dejanjih (prva izvedba v RL).

CETRTEK, 10. MAJA

11.05 Za dom in žene.

11.15 Melodije iz filmov in glasbenih revij.

11.45 Lucijan Marija Skerjanc - mlađini (Glasbena oddaja za pionirje).

13.35 55 minut znanih simponičnih skladb.

14.30 Novi filmi.

14.40 Umetne pesmi poje mešani zbor Svoboda Trbovlje — II. p. v. Staneta Ponikvarja.

15.40 Utrinki iz literature — Mladinski pesniki o pomladni.

16.00 Glasbene uganke.

18.00 Domača aktualnosti.

18.10 »Pesmi skozi stoletja« (ciklus samospevov iz domačih in tujih glasbenih ustvarjalnosti).

18.30 Družinski pogovori.

20.00 Kulturni obzornik.

20.15 Cetrtkov večer domačin pesmi in napevov — sodelujejo priljubljeni solisti in ansamblji.

21.00 »Narod si bo pisal sodbo sam...« (ob 80-letnici rojstva Ivana Cankarja).

21.30 Redko izvajana dela iz francoske klavirske literature (komentira in izvaja prof. L. M. Skerjanc).

22.00 Kulturni obzornik.

OBDOMEN: Alka - Duplje

GORENJSKA PREDILNICA V SKOFJ LOKI PRODAJA SLEDEČA OSNOVNA SREDSTVA:

4 kom. el-motorje 5.2 KW, 380 V, 1425 obr/m, spojen v trikot, brez stikala, znamke »Motor Škofja Loka — novi,

5 kom. el-motorjev 3.3 KW, 380 V, 2800 obr/m, spojen v zvezdo, brez stikala, znamke »Motor Škofja Loka — novi,

1 kom. el-motor 2,2 KW, 380 V, 1400 obr/m, spojen v zvezdo, brez stikala, znamke »Motor Škofja Loka — novi,

1 kom. el-motor 6 KW, 220/380 V, 930 obr/m, spojen v trikot, brez stikala, znamke »Rade Končars — nov,

1 kom. el-motor 4 KW, 220/380 V, 1400 obr/m (na zaganja) spojen v trikot, brez stikala, znamke Albert Eberth — malo rabljen,

2 kom. el-motorja 4,2 KW, 380 V, 1425 obr/m, spojen v trikot, brez stikala, znamke »Motor Škofja Loka — malo rabljena,

1 kom. el-motor 4 KW, 380 V, 1420 obr/m, spojen v trikot, brez stikala, znamke »Skoda« — uporaben,

1 kom. el

Ali že veste, da... Planetoidi z našimi imeni Zanimivosti

... so Novi Hebridi ognjeniški otoki s 14.762 kvadratnimi kilometrov površine in 50.000 prebivalcev. Tam pridelujejo sladkorni trs, banane, kavo ipd. Glavno mesto je Port Villa. Otoki so od leta 1906 britansko-francoski kondominij, kar pomeni, da so otoki tudi pod oblastjo Francov in Anglezov.

... je polž izredno močna žival. Na vozičku lahko pelje 200-krat težji tovor kot pa je sam težak. Cetrkilska utež ni prehuda obremenitev na njegovi hišici, ki tehta komaj 20 gramov.

... ima Jugoslavija v Evropi najboljša ležišča kroma.

... je po vojni v Jugoslaviji zgrajenih 1300 modernih mostov.

... živi v Jugoslaviji nad 14 vrst ovac?

... zamahne muha s krili tudijo 20.000 krat v minutu?

Kdor se ukvarja z zvedoslovjem, ve, da nosijo nekatere planetoidi imena naših pokrajin. Eden izmed njih se imenuje Hrvatska, drugi Istra in tretji Jadran. Malokomu pa je znano, da je leta 1954 Mednarodni center za planetoide osvojil naš predlog, da se planetoid, ki ga je odkril leta 1936 srbski astronom Milorad Protić, imenuje Srbija.

Pa poglejmo, kako je prišlo do tega odkritja. Astronom beograjske zvezdarne Milorad Protić je dobil nalog, da fotografira 15. oktobra 1936 zvečer tri že znane planetoide. Fotografiral je določen košček vesemira. Pri tem pa je napravil napako. Napravil ni kontrolnega posnetka, kot je to pri takih delih običajno.

Druži dan je Protić ploščo razvил. Na njej so bili vsi trije znani planetoide. Preden pa je položil ploščo v vodo zaradi izpiranja, je opazil na njej še eno svetlo točko, ki je zelo sličila prvim trem. Ob misli, da

je odkrit nov planetoid se je kajpada vznemiril, pomisil pa je tudi u to, da je v plošči lahko tehnična napaka, kar bi ne bilo nič novega. V katalogu znanih planetoidov ni našel nobenega, ki bi se ta večer moral nahajati na tem mestu v vesmirju. Kontrolnega posnetka pa ni imel.

Se isti večer je napravil ponoven posnetek. Po razvitju posnetka je svetla točka zopet bila na plošči, le da se je premaknila nekaj proti jugozapadu. Protić ni več dvomil. Bil je prepričan, da je odkril nov planetoid.

Uprava zvezdarne v Beogradu je o tem odkritju obvestila Mednarodno centralo za planetoide v Berlinu, da bi odkritje zabeležila in označila planetoid.

Milorad Protić pa bi bil skoraj ob svoje odkritje. Astronomi v Algierju je na observatoriju v Nizi isto noč kot Protić posnela na ploščo prav ono področje v vesmirju in pri tem tudi odkrila planetoid. Na podlagi poročil

obeh astronomov pa so dognali, da ga je Protić odkril 29 minut preje kot Algierjeva.

S tem pa delo na odkritju še ni bilo končano. Novi planetoid je bilo treba še nadalje opazovati in zbrati zanj celo vrsto podatkov, s pomočjo katerih so dognali pot, ki jo planetoid opisuje okoli sonca. Opis je v elipsi, katere daljši premer meri okrog 445.5 milijonov km in je relativno zelo oddaljen od naših zemelj.

Kaj se dogaja na mesecu

Do nedavnega je prevladovalo mnenje, da je površina meseca od nekdaj ista, nespremenljiva in da se na mesecu nič ne dogaja. Pred kratkim pa so astronomi opazili v žrelu Vendelinus dve večji razpoki, katerih nekdaj ni bilo. To odkritje je vzbudilo med učenjaki precejšnje zanimanje za spremembe na površini meseca, o katerih do zdaj nismo vedeli ničesar.

Za pred tem odkritjem je leta 1891 opazil neki astronom v žrelu Vendelinus razpoko v smeri od juga proti severu. Ta razpoka pa je kasneje brez vsakega sledu izginila. Odkritje niso mogli niti lansko leto, čeprav so jo iskali z najpopolnejšim teleskopom.

Vse to pa prepričuje astronome, da se na površini meseca v resnicni nekaj dogaja. Kaj, je sedaj še uganka. Z znanstvenim raziskovanjem žrela Vendelinus v različnih observatorijih pa upajo učenjaki, da bodo prišli stvari do dna in dozidali, kakšne sile delujejo na površini našega vesemirskega spremjevalca — meseca.

UMETNOST IN PRAKTIČNOST

Kanadska Nacionalna galerija je kupila Lichtensteino-ve štiri dragocene oljnate podobe za 850.000 dolarjev. Zaradi tega nakupa se je razvredila v kanadski skupščini žolčna razprava. Nasprotniki slikarske umetnosti so govorili, da bi za ta denar lahko kupili na primer 6000 pitanj volov. Nazadnje je skupščina s skromno večino le odobrila kredit in je tako omogočila, da se je kanadska Nacionalna galerija obogatila za eno Rubensovo in tri druge dragocene umetniške podobe.

ZMRZNJENE ROŽE

▼ Zenevi praznujejo vsako leto junija »Teden rož«. Letos bodo morali praznovanje odpovedati, ker je februarja zmrznilo tri četrtine čez zimo sicer še kar dobro zavarovanih cvetličnih nasadov. Mesto bo utrpelo zaradi tega precejšnjo škodo, ker so prihajali praznovati »Teden rož« številni domači in tudi tuji gostje.

NOVE GRABLJE

Nove zložljive grablje, montirane na traktorsko ogrodje, bodo med najbolj zanimivimi novostmi, ki jih bodo lahko videli gledalci na svetovnem tekmovanju v oranju letos oktobra v oxfordski okolici.

Grablje, ki jih je izdelala neka britanska tovarna kmetijskih strojev, so dobro prestale sto ur trajajoče poskusne delo v Britanskem kmetijskem inštitutu. Grablje imajo polkrožne ploščice, prikovane na gibljivo ogrodje. Siroke so v celoti 4.8 m, zloži pa jih lahko en sam človek.

VINO IZBOLJŠUJE OKUS

Rimski radio je pred kratkim poročal, da se je vrnila iz New Yorka Fernanda Grave, predsednica Mednarodnega kluba kuharic, ki je v ZDA proučevala značilne ameriške jedi in propagirala evropsko kuhinjo. Novinarjem je povedala, da imajo Američani samo troje jedi, ki bi jih bilo vredno ulti v evropskih deželah, sicer pa imajo Američani slabov navado, da pišejo med jedjo mleko ali vodo, kar kvari okus. Nasprotno pa po njenem mnenju vino izboljšuje okus jedi. Torej se bodo morali Američani tega še naučiti...

Koliko zlata je v zemeljski skorji?

Po cenzivni geologov, ki so pročevale ležišča zlata v zemeljski skorji do globine 300 m, je v njej 4470 milj. ton zlata. Spričo sedanjih sredstev za mehanizacijo pa bi ga lahko dvignili iz zemelje samo enajst tisočink, da bi se ta trud splačal. Razen v zemeljski skorji pa je zlato tudi v morski vodi. V vseh morjih ga je kakih 27 milijonov ton. Pa tudi tega zlata glede na tehnična sredstva in ekonomičnost človeštva ne more izkorističati.

Zaklad sa izkopali

V zgornjem delu Tuhinjske doline je vzbudila veliko senzacijo cest, da so v Cešnjicah pod Menino izkopali »šac«. V hiši pri Kapsu, ki stoji sredi vasi, je domači sin kopal v klestu, da bi namestil pregradno. Obzidu je pod udarcem rovnice naenkrat zaženketalo in na tla so se vsi kovanci. Vzlik presečenja je privabil otroke iz soseske. Vsi so grabili po kovancih, si polnili žepe in žvenketali z njimi. Ko so si jih ogledali pri svetlobi, so se čudili. Nikoli še niso videli takega denarja. Največ je bilo srebrnikov, ki jih je že pokrivala patina, precej pa je bilo tudi zlatnikov. Nekateri so bili manjši, drugi pa večji, oboji z napisom Mathias Corvinus. To

je legendarni kralj Matjaž, ki je vladal od 1458—1490 in je za nekaj let priključil svojemu kraljestvu tudi dele Stajerske.

Kdo je pred več kot 400 leti

zakopal denar v zemljo, je seveda skrivnost, ki bo ostala nepojasnjena. Denar je neznanec

dal v usnjato vrečico, ki pa je

zdaj že preperela, in jo zavezal v lonec. Kapsovi so 2 kg sre

**Dopisujte
V „Glas Gorenjske“**

NE VEM, koga naj bi v »Bodice« dal zaradi tako lepega vremena, ki smo ga imeli čez praznike. Kot nalač je deževalo, od časa do časa pa je pihala burja, da se mi je zdelo, kot bi psi v štedilniku lajali.

Pa to še ni bilo tako hudo! Huje je v Dupljah, kjer so tamkajšnji telovadci »Partizana«

vzduhovali, ko so v nedeljo pripravili akademijo pred Prazni-

kom dela, ker jim dupljanski ta »hec« še nekako razumel. Tako pa...

NE VEM, ali mi verjamete dragi bračici, da sem se te dni kar nekako polenil. Nikjer ni

sem bil, zato pa tudi »bodice« nisem našel. Upam pa, da mi boste sedaj, po prazničnih, kakšne take stvari sporočili. Brez razmišljanja jih bom uvrstil med »bodice«.

To je pa res lepo sodelovanje!

KER SMO Že pri prazničnih pa naj povem še tole. Na sam

1. maj je ponekod v Kranju zmanjkalno električnega toka. Ne

vsem, kdo je bil krv tega? Može se, da je le hotel pošaliti!

Ce bi tovarne obratovale, bi petka! »VAS »BODICAR«

ta »hec« še nekako razumel. Tako pa...

NE VEM, ali mi verjamete dragi bračici, da sem se te dni kar nekako polenil. Nikjer ni

sem bil, zato pa tudi »bodice« nisem našel. Upam pa, da mi boste sedaj, po prazničnih, kakšne take stvari sporočili. Brez razmišljanja jih bom uvrstil med »bodice«.

To je pa res lepo sodelovanje!

KER SMO Že pri prazničnih pa naj povem še tole. Na sam

1. maj je ponekod v Kranju zmanjkalno električnega toka. Ne

vsem, kdo je bil krv tega? Može se, da je le hotel pošaliti!

Ce bi tovarne obratovale, bi petka! »VAS »BODICAR«

... so Novi Hebridi ognjeniški otoki s 14.762 kvadratnimi kilometrov površine in 50.000 prebivalcev. Tam pridelujejo sladkorni trs, banane, kavo ipd. Glavno mesto je Port Villa. Otoki so od leta 1906 britansko-francoski kondominij, kar pomeni, da so otoki tudi pod oblastjo Francov in Anglezov.

... je polž izredno močna žival. Na vozičku lahko pelje 200-krat težji tovor kot pa je sam težak. Cetrkilska utež ni prehuda obremenitev na njegovi hišici, ki tehta komaj 20 gramov.

... ima Jugoslavija v Evropi najboljša ležišča kroma.

... je po vojni v Jugoslaviji zgrajenih 1300 modernih mostov.

... živi v Jugoslaviji nad 14 vrst ovac?

... zamahne muha s krili tudijo 20.000 krat v minutu?

Panamski prekop -

prvi čudež novega sveta

zgodovina našteva sedem antičnih čudežev. Ce pa bi hoteli med stvaritvami moderne človeka poiskati sedem sodobnih, bi na prvo mesto morali postaviti Panamski prekop.

Ce vas bo kdaj pot popeljala v Azijo v zahodni smeri, boste

gotovo spoznali to čudežno delo moderne gradbene tehnike. Morarji prejšnjih stoletij bi znali ta prekop bolje spoštovati kot mi, saj bi si prišledili marsikato težavo in nevšečnost, ce bi

jim ne bilo treba jadrati vzdolž obal Južne Amerike, da bi iz Atlantskega oceana pripluli v Tih Ocean.

Kje leži Panamski prekop, zna

povedati vsak prvošolec. Panam-

**Koliko mleka
nai splijemo dnevno?**

Mleko je zelo važno hranilo v vsakdanji prehrani in je našemu organizmu neobhodno potrebno, ker vsebuje maščobo, beljakovine, kalcij in vitamine. Marsikdo pa mleko ne piše rad in kdor ga ni vajen, naj ga začne piti sprva le manjše količine, ki jih postopoma veča. Dobra je tudi, da začne piti kislo mleko, jogurt, je naj skuto, smetano in maslo. Človek pa so v različnih dobah potrebitne različne količine mleka. Tako naj otrok od 2. do 4. leta popije dnevno 750 gramov mleka, od 4. do 12. leta starosil 600 gramov dnevno, od 12. do 15. leta 500 gramov, medtem ko se za odrasle zmanjša ta obrok tudi na 350 gramov dnevno. Več mleka — 750 gramov dnevno — morajo uživati noseče žene, doječe pa 1 liter dnevno.

Prezadnje pregrado so morali v živo skalo vklešati 13 km dolgo in 26 metrov globoko krito. pri tem pa odstraniti tudi 125 metrov visok skalnat hrib. Izgradnja prekopa je stala 380 milijonov dolarjev.

Pregrade delijo velikanska železna vrata, ki jih je na vsej dolžini prekopa 46. Siroka so 40 metrov, visoka od 14 do 15 metrov, debel pa dva metra. Za ta vrata so porabili 60.000 ton železa, koliko materiala pa so vgradili v beton za te ogromne bazene, v katerih plavajo ladje kot čolni v ribnikih, si pa sploh težko predstavljamo.

Za začetno pregrado so morali v živo skalo vklešati 13 km dolgo in 26 metrov globoko krito. pri tem pa odstraniti tudi 125 metrov visok skalnat hrib. Izgradnja prekopa je stala 380 milijonov dolarjev.

Preteče zopet mesec dni.

Nekega dne se oglasi na gradu Kozjak krošnjar, ki je vsakrsto drobno robo prodajal od grada do grada, od hiše do hiše, pri tem pa prenašal novice kakor vse kramarji.

Ni trajalo dolgo, da je bila vsa služinčad zbrana na grajskem dvorišču okrog kramarja.

... so Novi Hebridi ognjeniški otoki s 14.762 kvadratnimi kilometrov površine in 50.000 prebivalcev. Tam pridelujejo sladkorni trs, banane, kavo ipd. Glavno mesto je Port Villa. Otoki so od leta 1906 britansko-francoski kondominij, kar pomeni, da so otoki tudi pod oblastjo Francov in Anglezov.

... je polž izredno močna žival. Na vozičku lahko pelje 200-krat težji tovor kot pa je sam težak. Cetrkilska utež ni prehuda obremenitev na njegovi hišici, ki tehta komaj 20 gramov.

... ima Jugoslavija v Evropi najboljša ležišča kroma.

... je po vojni v Jugoslaviji zgrajenih 1300 modernih mostov.